Prima instanţă: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (Judecător Cazacu Grigorii)
Dosarul nr. 3a-1517/23
2-22152966-02-3a-20122023

D E C I Z I E

16 iulie 2024 municipiul Chişinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ
al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componenţa:
Preşedintelui completului, judecătorul Mîra Ghenadie
Judecătorilor Bostan Angela și Sîrbu Victoria
Grefier Vascan Diana

examinând în ședință publică, cererile de apel declarate de S.A. „Zimbru-Nord” și Inspectoratul de Stat al Muncii împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 25 septembrie 2023, prin care s-a admis acțiunea în contencios administrativ depusă de avocatul Codreanu Dumitru în interesele reclamanților Mațepa Cristina, Mațepa Alisa, Mațepa Mariana, Mațepa Ariadna, Mațepa Mihail, Mațepa Vera și Mațepa Igor către Inspectoratul de Stat al Muncii, terți S.A. „Zimbru-Nord”, Cojocaru Mihail, Slivca Victor și S.A. „JLK” privind anularea parțială a punctului 8 din procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal nr. 05 din 20 ianuarie 2020 în partea ce ține de vinovăția defunctului Mațepa Andrei,

A C O N S T A T A T :

Obiectul și temeiurile acțiunii deduse judecății:

La 19 octombrie 2022, avocatul Codreanu Dumitru, acționând în interesele reclamanților Mațepa Cristina, Mațepa Alisa, Mațepa Mariana, Mațepa Ariadna, Mațepa Mihail, Mațepa Vera și Mațepa Igor a depus acțiune în contencios administrativ către Inspectoratul de Stat al Muncii, terți S.A. „Zimbru-Nord”, Cojocaru Mihail, Slivca Victor și S.A. „JLK” privind anularea parțială a punctului 8 din procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal nr. 05 din 20 ianuarie 2020 în partea ce ține de vinovăția defunctului Mațepa Andrei.

În motivarea acțiunii, partea reclamantă a indicat că în circumstanțele producerii accidentului rutier consideră incorectă concluzia Inspectorului de Stat al Muncii de la pct. 8 din procesul-verbal în partea ce ține de vinovăția decedatului Mațepa Andrei conducător auto precum că a ieșit în rută „cu defecțiuni tehnice în sistemul de frânare și că a ieșit de la baza auto fără permisiunea mecanicului auto”.

În ceea ce vizează concluzia că șoferul a ieșit cu defecte tehnice la sistemul de frânare, partea reclamantă a explicat că nici un expert sau careva martor nu a stabilit/declarat cu certitudine că decedatul cu bună știință, cunoscând despre defectele de la sistemul de frânare a ieșit la rută, ori este imaginabil ca un șofer știind că are probleme cu frâna va ieși voit la rută, iar dacă era să fie ca dumnealui știind de problemele cu frâna a ieșit la muncă traversând un traseu din Chișinău (baza auto JLK) către Hâncești și doar înapoi pe drum s-a produs accidentul aceasta încă o dată în plus confirmă că defecțiunea dată s-a produs în mod critic în drumul de întoarcere a decedatului spre Chișinău, ci nu imediat după ce s-a urcat la volan.

Mai mult, partea reclamantă a invocat că potrivit Regulamentului cu privire la asigurarea securității circulației rutiere la întreprinderi, instituții, organizații ce efectuează transporturi de pasageri și mărfuri nr. 9/12 din 1999 aprobat de Ministerul Transporturilor și Comunicațiilor, capitolul 4 prevede că, anume organizația este responsabilă de starea tehnică a automobilului prin desemnarea persoanei responsabile (auto mecanic). Însă, din explicațiile date, directorul S.A. „Zimbru Nord" recunoaște că atunci când un șofer din cadrul S.A. „Zimbru Nord" este trimis în deplasare pe mai multe săptămâni, în întreprindere în așa caz îi era atribuită sarcina șoferului de a veghea despre starea tehnică a automobilului, contrar normelor prevăzute în Regulamentul menționat.

Partea reclamantă atrage atenția că șoferul nici nu avea studiile necesare ca să poată vedea și înlătura asemenea defecte tehnice, problema e că mecanicul auto trebuia să stabilească un interval de parcurs care să asigure cu certitudine că de la un schimb, la următorul schimb în sistemul de frânare nu vor apărea problemele tehnice constatate prin raportul de expertiză tehnică apărute datorită uzurii suprasolicitate a sistemului de frânare, legea nu permite asemenea excepții - ca atribuțiile de mecanic auto pe perioada deplasării să îi fie atribuite șoferului.

Iar ce ține de faptul că șoferul s-a pornit din baza auto aflată în Chișinău fără a avea careva permis scris, partea reclamantă a susținut că aceasta de fapt nici nu era posibil, or, mecanicul auto se afla la Bălți și funcțiile ultimului i-au fost atribuite șoferului. Totodată, defunctul anterior accidentului la fel ieșea fără să i se ceară careva foi de parcurs semnate de mecanic auto. Mai mult ca atât din explicațiile date de soția decedatului reiese că la întreprindere se practică procedura ca în deplasare li se dă foi de parcurs semnate de mecanic pe câteva zile/săptămâni înainte, ceea ce contravine legislației.

Partea reclamantă a afirmat că și această concluzie este neîntemeiată, or, șoferului i s-a dat ordinul unde trebuie să plece cu automobilul, nu a ieșit cumva clandestin din acel teritoriu, ci cu acordul tacit a pazei de pe teritoriul S.A. „JLK", iar mecanicul auto nici nu se afla în Chișinău și nici nu urma să vină pentru a semna careva acte, ci așa cum spune în explicațiile sale directorul S.A. „Zimbru Nord" aceste funcții pe perioada deplasării erau atribuite șoferului, ceea ce contravine legislației.

Partea reclamantă a accentuat că din explicațiile soției, discutând cu defunctul în acea zi, i-a spus că s-a pornit în cursă fără a depista careva nereguli. Astfel că, ulterior în deplasare aceasta problemă a apărut, mai ales că locul unde s-a produs aceasta era în vale și camionul era încărcat cu lapte ce dă o sarcină în plus pentru sistemul de frânare uzat.

Prin urmare, partea reclamantă a conchis că odată ce s-a încheiat un asemenea contract cu S.A. „JLK" urma ca în acest contract să negocieze asupra vegherii stării tehnice de către persoane responsabile din cadrul acestei întreprinderi care putea fi angajate temporar prin cumul și la S.A. „Zimbru Nord", în așa fel să fie asigurată monitorizarea tehnică zilnică de către persoane competente în acest domeniu, ci nu să se bazeze pe careva cunoștințe de auto mecanic ale șoferului pe care de fapt el nu le avea, decedatul neavând careva studii în acest domeniu (mecanic auto).

Partea reclamantă a mai relevat că la vizualizarea de către soția decedatului a semnăturii aplicate în fișa individuală de instruire în domeniul securității muncii, aceasta a menționat că nu este semnătura soțului său decedat. Astfel, concluzionează reprezentantul reclamanților că pentru a evita răspunderea penală și civilă, întreprinderea i-a falsificat semnăturile. Mai mult, reține că defunctul în cadrul întreprinderii are un stagiu de muncă de 11 ani, însă atestă că evidența instruirii securității și sănătății în muncă începe din 29.05.2019 conform celor indicate în copia din fișa sa.

În final, avocatul Codreanu Dumitru, acționând în interesele reclamanților Mațepa Cristina, Mațepa Alisa, Mațepa Mariana, Mațepa Ariadna, Mațepa Mihail, Mațepa Vera și Mațepa Igor, înaintând prezenta acțiune, a solicitat anularea parțială a punctului 8 din procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal nr. 05 din 20 ianuarie 2020 în partea ce ține de vinovăția defunctului Mațepa Andrei.

Poziția pârâtului pe marginea acțiunii:

La 8 noiembrie 2022, Inspectoratul de Stat al Muncii a depus referinţă, prin care și-a exprimat dezacordul cu acțiunea înaintată de avocatul Codreanu Dumitru, în interesele reclamanților Mațepa Cristina, Mațepa Alisa, Mațepa Mariana, Mațepa Ariadna, Mațepa Mihail, Mațepa Vera, Mațepa Igor și a solicitat respingerea acesteia ca fiind neîntemeiată (f.d. 51-58).

Soluția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 25 septembrie 2023, s-a admis acțiunea în contencios administrativ depusă de avocatul Codreanu Dumitru în interesele reclamanților Mațepa Cristina, Mațepa Alisa, Mațepa Mariana, Mațepa Ariadna, Mațepa Mihail, Mațepa Vera și Mațepa Igor către Inspectoratul de Stat al Muncii, terți S.A. „Zimbru-Nord", Cojocaru Mihail, Slivca Victor și S.A. „JLK" privind anularea parțială a punctului 8 din procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal nr. 05 din 20 ianuarie 2020 în partea ce ține de vinovăția defunctului Mațepa Andrei.

S-a anulat punctul nr. 8 din procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal nr. 05 din 20.01.2020 în partea ce ține de vinovăția defunctului Mațepa Andrei.

Calea de atac exercitată:

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 5 octombrie 2023, în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, S.A. „Zimbru-Nord" a declarat apel, solicitând casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 25 septembrie 2023, cu pronunțarea unei noi decizii, prin care acțiunea în contencios administrativ să fie respinsă ca neîntemeiată.

Exprimându-și dezacordul cu soluția instanței de fond, la 11 octombrie 2023, în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, Inspectoratul de Stat al Muncii a declarat apel, solicitând casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 25 septembrie 2023, cu pronunțarea unei noi decizii, prin care acțiunea în contencios administrativ să fie respinsă ca neîntemeiată.

La 20 noiembrie 2023, în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, S.A. „Zimbru-Nord" a prezentat instanței de apel motivarea apelului.

În motivarea cererii de apel, partea apelantă a indicat că avocatul Codreanu Dumitru, a depus acțiune din numele și în interesele soției și a fiicei persoanei decedate în accidentul de muncă, Mațepa Cristina și Mațepa Alisa, care nu au probat că au calitate de succesor în drepturi al defunctului, Mațepa Andrei, precum și nu au revendicat expres vreun drept încălcat din partea Inspectoratul de Stat al Muncii. Or, vinovăția în producerea unui accident rutier nu constituie un drept, ci un element al răspunderii juridice civile, care, la rândul său, impune obligația de reparare a prejudiciului cauzat. Respectiv, vinovăția constatată a defunctului Mațepa Andrei în producerea accidentului rutier, nu este un drept, fapt ce exclude vreun temei pentru coreclamantele Mațepa Cristina și Mațepa Alisa pentru contestarea pct. 8 din procesul-verbal nr. 5 din 20 ianuarie 2020.

Reprezentantul apelantei S.A. „Zimbru-Nord" a susținut că instanța de fond a declarat neîntemeiat acțiunea ca fiind admisibilă, neavând pentru această concluzie nici un suport probatoriu, precum și fără să constate expres vreun drept revendicat, care chipurile a fost încălcat prin formularea pct. 8 din procesul-verbal nr. 5 din 20 ianuarie 2020.

Partea apelantă a relevat că pct. 8 din procesul-verbal nr. 5 din 20 ianuarie 2020 nu întrunește caracteristicele juridice ale noțiunii de act administrativ defavorabil, întrucât prin acesta nu s-au impus lui Mațepa Andrei careva obligații, sancțiuni, sarcini și/sau nu i-au fost afectate drepturile, ceea ce nici nu putea avea loc în privința persoanei decedate. La caz, a fost contestat pct. 8 din procesul-verbal nr. 5 din 20 ianuarie 2020, în care au fost expuse concluzii ale organului competent de supraveghere a traficului pe marginea circumstanțelor legate de cercetarea unui

accident de muncă mortal, adică prin care s-a efectuat o activitate administrativă de drept public. Însă, faptele și operațiunile administrative nu pot face obiectul separat al acțiunii în contencios administrativ, în scopul verificării legalității lor.

Partea apelantă a enunțat că concluziile unui organ, fiind acte reale, nu puteau fi contestate separat în procedura de contencios administrativ, ci doar împreună cu actul administrativ emis în baza acestor acte reale (bazat pe aceste acte reale), ceea ce nu se atestă în cazul dat.

Reprezentantul apelantei S.A. „Zimbru-Nord" a făcut trimitere la prevederile pct. 28 din Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1361 din 22 decembrie 2005 și a susținut că Inspectoratul de Stat al Muncii nu a emis în cazul dat vreun act administrativ individual și nu a verificat ca atare legalitatea procesului-verbal nr. 5 din 20.01.2020, invocând în răspunsul nr. 1379 din 13.09.2022 doar prezumția de legalitate, întrucât verificarea legalității ține exclusiv de competența instanței de judecată.

Reprezentantul apelantei a menționat că instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces. Instanța de judecată poate avea doar o discuție juridică cu participanții la proces sau poate da în scris indicații cu privire la situația de drept a cauzei examinate. Respectiv, în opinia părții apelante, instanța de fond nu putea să se expună asupra temeiniciei sau netemeiniciei concluziilor Agenției Naționale Transport Auto expuse în pct. 8 al procesului-verbal nr. 5 din 20.01.2020, care nici nu este un act administrativ individual defavorabil.

Partea apelantă a precizat că la materialele cauzei a fost anexat un extras din Registru de evidență a instruirilor șoferilor la locul de muncă al S.A. „Zimbru-Nord", completat la 17 iunie 2019 în privința lucrătorului Mațepa Andrei, care dovedește că acesta din urmă a fost instruit la timp și în modul corespunzător în privința respectării regulilor securității de muncă. Faptul dat se dovedește cu semnăturile aplicate de Mațepa Andrei în Registrul respectiv, fiind admis după aceasta la lucru.

Partea apelantă a mai invocat că la 7 decembrie 2019, avocatul Jarovlea Veaceslav, a depus din numele și în interesele S.A. „Zimbru-Nord" cerere privind excepția de tardivitate, care nu a fost examinată în nici un fel de către instanța de judecată.

Prin urmare, în opinia reprezentantului apelantei S.A. „Zimbru-Nord" omisiunea instanței de fond de a motiva refuzul de a accepta o obiecție de tardivitate, invocată la 7 decembrie 2019 potrivit căreia acțiunea în cauză este tardivă, constitui o violare a art. 6§l CEDO (cauza *RuizTorija împotriva Spaniei* din 09.12.1994), dat fiind faptul că un drept dobândit de o persoană nu poate exista permanent sub riscul anulării lui, iar prescripția adresării acțiunii trebuie să disciplineze persoanele cointeresate în constatarea acestui drept.

În final, prin cererea de apel, apelanta S.A. „Zimbru-Nord”, a solicitat admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 25 septembrie 2023, cu pronunțarea unei noi decizii, prin care:

Acțiunea în contencios administrativ depusă de avocatul Codreanu Dumitru în interesele reclamanților Mațepa Cristina, Mațepa Alisa, Mațepa Mariana, Mațepa Ariadna, Mațepa Mihail, Mațepa Vera și Mațepa Igor către Inspectoratul de Stat al Muncii, terți S.A. „Zimbru-Nord”, Cojocaru Mihail, Slivca Victor și S.A. „JLK” privind anularea parțială a punctului 8 din procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal nr. 05 din 20 ianuarie 2020 în partea ce ține de vinovăția defunctului Mațepa Andrei, să fie respinsă ca fiind tardivă și neîntemeiată.

La 21 noiembrie 2023, în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, Inspectoratul de Stat al Muncii, a prezentat instanței de apel motivarea apelului.

În motivarea cererii de apel, partea apelantă a indicat că, la caz, conducătorul auto a autovehiculului de model GAZ SAZ 5312, cu n/î *****, Mațepa Andrei, salariat al S.A. „Zimbru-Nord”, a ieșit în rută cu defecțiuni tehnice în sistemul de frânare, exprimate prin elementele de ansamblu (plăcuțile și tamburul) a frânei roții față stânga, care au un grad de uzură peste limita normativă de funcționare și nu a avut de la persoana autorizată (mecanicul), la ieșirea autovehiculului de la locul de parcare confirmarea prin semnătură, predarea și ieșirea autovehiculului pe rută în stare bună de funcționare, prin ce a ignorat și încălcat pct. 1 și 2 din capitolul 11 al Instrucțiunii de securitate și sănătate în muncă pentru conducători transport auto, cu numărul de înregistrare 12.

Astfel, conducându-se de prevederile pct. 13 din Hotărârea de Guvern nr. 1361 din 22 decembrie 2005 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de cercetare accidentelor de muncă, inspectorul din cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii a constatat încălcarea prevederilor Instrucției de securitate și sănătate în muncă pentru conducători transport auto, cu numărul de înregistrare 12, de către defunctul Mațepa Andrei.

În temeiul art. 224 alin. (1) lit. f), 231-232, 240 lit. c) din Codul administrativ, prin cererea de apel, Inspectoratul de Stat al Muncii, a solicitat admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 25 septembrie 2023, cu pronunțarea unei noi decizii, prin care:

Acțiunea în contencios administrativ depusă de avocatul Codreanu Dumitru în interesele reclamanților Mațepa Cristina, Mațepa Alisa, Mațepa Mariana, Mațepa Ariadna, Mațepa Mihail, Mațepa Vera și Mațepa Igor către Inspectoratul de Stat al Muncii, terți S.A. „Zimbru-Nord”, Cojocaru Mihail, Slivca Victor și S.A. „JLK” privind anularea parțială a punctului 8 din procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal nr. 05 din 20 ianuarie 2020 în partea ce ține de vinovăția defunctului Mațepa Andrei, să fie respinsă ca neîntemeiată.

Poziția intimatului pe marginea apelului:

La 17 mai 2024, avocatul Codreanu Dumitru, acționând în interesele intimaților Mațepa Cristina, Mațepa Alisa, Mațepa Mariana, Mațepa Ariadna, Mațepa Mihail, Mațepa Vera și Mațepa Igor, a depus referință asupra cererilor de apel, prin care a reiterat argumentele expuse în acțiunea de contencios administrativ și a solicitat respingerea apelurilor ca fiind neîntemeiate, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 25 septembrie 2023 (f.d. 181-187).

Admisibilitatea apelului:

Potrivit fișei de repartizare a dosarului, la 5 iunie 2024, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD), cauza de contencios administrativ a fost redistribuită spre examinare în ordine de apel, în mod automat-aleatoriu judecătorului raportor Mîra Ghenadie

În conformitate cu prevederile art. 236 alin. (1) din Codul administrativ, „*instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului*”.

Potrivit art. 232 din Codul administrativ, „*apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel. Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată*”.

După cum a fost indicat anterior, la 5 octombrie 2023, S.A. „Zimbru-Nord” a declarat apel, iar la 20 noiembrie 2023 a prezentat motivarea apelului. Totodată, la 11 octombrie 2023, Inspectoratul de Stat al Muncii a declarat apel, iar la 21 noiembrie 2023 a prezentat motivarea apelului.

În context, se reține că, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost pronunțat public la 25 septembrie 2023, iar hotărârea motivată a fost notificată apelanților la 3 noiembrie 2023, ceea ce denotă că apelul depus de S.A. „Zimbru-Nord” și apelul depus de Inspectoratul de Stat al Muncii, au fost declarate în interiorul termenului acordat de Lege.

În astfel de circumstanțe, în temeiul reglementărilor art. 232, 233, 236 și 241 din Codul administrativ, Completul specializat în materie de contencios administrativ concluzionează despre întrunirea condițiilor de admisibilitate a cererilor de apel în cauză, motiv din care se purcede la examinarea apelului în fond.

Argumentele participanților la proces în cadrul judecării apelului:

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, intimații Mațepa Cristina, Mațepa Alisa, Mațepa Mariana, Mațepa Ariadna, Mațepa Mihail, Mațepa Vera și Mațepa Igor, fiind citați legal, nu s-au prezentat, însă reprezentantul acestora, avocatul Codreanu Dumitru, fiind prezent în ședință a pledat pentru respingerea cererilor de apel și menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 25 septembrie 2023.

În cadrul ședinței de judecată, terții Cojocaru Mihail, Slivca Victor și S.A. „JLK”, nu s-au prezentat și nu au comunicat instanței motivele neprezentării lor, citarea legală fiind îndeplinită. Astfel, Completul judiciar conducându-se de prevederile art. 239 alin. (2) din Codul administrativ, a dispus examinarea cauzei în lipsa terților, ce au fost citați legal despre timpul și locul examinării cauzei.

Reprezentantul apelantului S.A. „Zimbru-Nord”, avocatul Jarovlea Veaceslav, în cadrul ședinței de judecată, nu s-a prezentat, citarea legală fiind îndeplinită, astfel Completul judiciar conducându-se de prevederile art. 239 alin. (2) din Codul administrativ, a dispus examinarea cauzei în lipsa reprezentantului apelantei S.A. „Zimbru-Nord”, ce a fost citat legal despre timpul și locul examinării cauzei.

În acest context, Completul judiciar reține că, la 8 iulie 2024, avocatul Jarovlea Veaceslav, acționând în interesele S.A. „Zimbru-Nord”, a depus cerere privind amânarea ședinței de judecată stabilită pentru data de 9 iulie 2024, din motiv că în perioada 24 iunie 2024 – 11 iulie 2024 se află în concediul de odihnă anual.

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 9 iulie 2024, prin încheiere protocolară, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ a admis cererea privind amânarea ședinței de judecată depusă de avocatul Jarovlea Veaceslav în interesele S.A. „Zimbru-Nord”, fiind stabilită o nouă ședință de judecată pentru data de 16 iulie 2024, ora 10:00.

La 15 iulie 2024, avocatul Jarovlea Veaceslav, acționând în interesele S.A. „Zimbru-Nord”, a depus cerere privind amânarea ședinței de judecată din motiv că este antrenat în cadrul unei proceduri de executare privind încasarea datoriei.

Potrivit art. 239 alin. (2) din Codul administrativ, „*participanții la proces se citează. În citație se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea participanților la proces nu împiedică instanța de apel să decidă în privința apelului*”.

Studiind cererea enunțată, prin prisma normelor de drept, Completul de judecată a conchis că această solicitare este neîntemeiată, motiv pentru care cererea depusă de către reprezentantul S.A. „Zimbru-Nord” privind amânarea examinării cauzei în ordine de apel, a fost respinsă.

Completul judiciar relevă că, examinarea şi soluţionarea cererii de apel are loc conform prevederilor Codului de procedură civilă, cu următoarele excepţii: examinarea și soluționarea cererii de apel are loc în ședință publică, iar în cazuri de excepție stabilite de lege – în ședință închisă. Dacă participanții la proces convin de comun acord, examinarea și soluționarea cererii de apel are loc în procedură scrisă. Participanții la proces se citează. În citație se comunică locul, data și ora ședinței. ***Neprezentarea participanților la proces nu împiedică instanța de apel să decidă în privința apelului***.

Potrivit art. 206 alin. (5) din Codul de procedură civilă, „*neprezentarea în şedinţă de judecată a reprezentantului sau a unui alt participant la proces nu împiedică examinarea cauzei. La solicitarea întemeiată a participantului la proces,*

*instanţa poate amâna **o singură dată** judecarea cauzei în legătură cu neprezentarea motivată a reprezentantului acestuia.*

La caz, Completul judiciar nu a indentificat circumstanțe ce ar dicta necesitatea amânării ***repetate*** a examinării cauzei în ordine de apel. Or, criticele apelanților, au fost expuse cu suficientă claritate în cererea de apel, astfel încât fiind posibilă soluționarea apelului în baza opiniilor scrise ale participanților și lucrărilor dosarului.

De altfel, examinarea cauzei în ordine de apel în lipsa participanților la proces, nu poate fi calificată ca o limitare a dreptului de apărare şi dreptului de acces la justiție, în condițiile când participanții la proces beneficiază de un ansamblu de pârghii legale întru realizarea drepturilor lor, iar prevederile art. 239 alin. (2) din Codul administrativ, indică expres că neprezentarea participanților la proces nu împiedică instanța de apel să decidă în privința apelului.

Aprecierea instanței de apel:

Subsumând punctul de vedere al participanților, normele procesuale și starea de fapt constatată în privința cererilor de apel declarate de S.A. „Zimbru-Nord" și Inspectoratul de Stat al Muncii, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău conchide că apelurile sunt admisibile spre examinare, dar neîntemeiate, impunându-se soluția de respingere a cererilor de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, „*examinând cererea de apel, instanța de apel adoptă una dintre următoarele decizii: respinge apelul*".

Potrivit art. 219 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, „*instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată nu are dreptul să depăşească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces*".

În acord cu prevederile art. 225 alin. (1) - (2) din Codul administrativ, „*instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege*".

Conform jurisprudenței CtEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze doar la însuşirea motivelor și concluziilor date de instanţa

inferioară (*HirroBalani c. Spaniei*, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; *Georgiadis v. Greciei* nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.

Instanţa de apel menționează că art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

În opinia Completului judiciar, prima instanţă a ţinut cont de aceste deziderate şi a adoptat o hotărâre bazată pe materialul probator administrat și legislația în vigoare.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la 16 august 2019, conducătorul auto, angajat al S.A. „Zimbru-Nord”, Mațepa Andrei a fost implicat într-un accident rutier, soldat cu decesul acestuia.

La 20 ianuarie 2020 de către Agenția Națională de Transport Auto a fost întocmit procesul-verbal nr. 05 privind cercetarea accidentului de muncă mortal (f.d. 36-40).

Potrivit pct. 8 subpct. 3) al procesului – verbal enunțat, s-a constatat că conducătorul auto a autocamionului de model GAZ SAZ 5312 cu n/î ***** Mațepa Andrei, salariat al S.A. „Zimbru-Nord” a ieșit în rută cu defecțiuni tehnice în sistemul de frânare exprimate prin elementele de ansamblu (plăcuțele și tamburul) a frânei roții față stânga, care au un grad de uzură peste limita normativă de funcționare (se face trimitere la raportul de expertiză judiciară nr. 34/12/1-R-3688 din 01.11.2019) și nu a avut de la persoana autorizată (mecanicul), la ieșirea autocamionului de la locul de parcare cu confirmarea prin semnătură, predarea și ieșirea autovehiculului pe rută în stare bună de funcționare, prin ce ignorând pct. 1 și 2 capitol II din Instrucțiunea de securitate și sănătate în muncă pentru conducători transport auto, cu numărul de înregistrare 12.

La 26 august 2022, procesul-verbal nr. 05 privind cercetarea accidentului de muncă mortal din 20.01.2020, a fost contestat cu cerere prealabilă, fiind solicitată anularea parțială a procesului-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal (f.d. 26-27).

Prin răspunsul nr. 1379 din 13.09.2022, Inspectoratul de Stat al Muncii a respins cererea prealabilă (f.d. 23-25).

Nefiind de acord cu decizia adoptată în procedură prealabilă, la 19 octombrie 2022, avocatul Codreanu Dumitru, acționând în interesele reclamanților Mațepa Cristina, Mațepa Alisa, Mațepa Mariana, Mațepa Ariadna, Mațepa Mihail, Mațepa Vera și Mațepa Igor a depus prezenta acțiune în contencios administrativ, solicitând anularea parțială a punctului 8 din procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal nr. 05 din 20 ianuarie 2020 în partea ce ține de vinovăția defunctului Mațepa Andrei.

Prima instanță, fiind învestită cu judecarea prezentei cauze, a admis integral acțiunea în contencios administrativ.

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău, analizând legalitatea hotărârii pronunţate în raport cu prevederile art. 225 din Codul administrativ, art. 239 - 241 din Codul de procedură civilă, constată că aceasta urmează a fi menţinută, or, instanţa de fond, corect a elucidat şi constatat circumstanţele cauzei, a verificat şi apreciat obiectiv, probele prezente la materialele cauzei, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

Admisibilitatea acțiunii în contencios administrativ:

Potrivit art. 3 din Codul administrativ, „*scopul legislaţiei administrative Legislaţia administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activităţii administrative şi a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor şi a libertăţilor prevăzute de lege ale persoanelor fizice şi juridice, ţinîndu-se cont de interesul public şi de regulile statului de drept*”.

Conform art. 5 din Codul administrativ, „*activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale şi normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum şi a operaţiunilor administrative realizate de autorităţile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii şi se aplică nemijlocit legea*”.

Potrivit art. 20 din Codul administrativ, „*dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod*”.

În accepţiunea art. 39 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, „*controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente*”.

Potrivit art. 189 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, „*orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei*

autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ. O acţiune în contencios administrativ poate fi înaintată şi atunci când autoritatea publică nu a soluţionat în termen legal o cerere".

Conform art. 206 alin.(1) lit. a) din Codul administrativ, „*o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare)*".

Din punct de vedere a felului acțiunii în contencios administrativ, Completul de judecată apreciază acțiunea înaintată de avocatul Codreanu Dumitru în interesele reclamanților Mațepa Cristina, Mațepa Alisa, Mațepa Mariana, Mațepa Ariadna, Mațepa Mihail, Mațepa Vera și Mațepa Igor, drept o acțiune în contestare, or, reclamanții conform prevederilor art. 206 alin. (1) lit. a) și 224 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ urmăresc anularea parțială a punctului 8 din procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal nr. 05 din 20 ianuarie 2020 în partea ce ține de vinovăția defunctului Mațepa Andrei.

În conformitate cu art. 207 alin. (1) din Codul administrativ, „*instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs*".

Conform art. 191 alin. (1) din Codul administrativ, „*cu excepţia cazurilor prevăzute la alin.(2) şi (3), judecătoriile soluţionează în fond toate acţiunile în contencios administrativ*".

În acord cu prevederile art. 196 alin. (1) din Codul administrativ, „*acţiunea în contencios administrativ se depune la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială îşi are sediul autoritatea publică care a desfăşurat activitatea administrativă contestată, daca legea nu prevede altfel*".

Astfel, ținând cont de obiectul acțiunii și având în vedere prevederile art. 191 alin. (1) din Codul administrativ, examinarea prezentei cauze ține de competența Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, or, obiectul acesteia nu se regăsește în excepțiile de la alin. (2) și (3) a art.191 din Codul administrativ.

Prin urmare, acțiunea în contencios administrativ a fost înaintată de reclamanți cu respectarea competenței jurisdicționale materiale și teritoriale.

La acest capitol, Completul judiciar apreciază ca fiind corectă poziția reclamanților de a înainta prezenta acțiune împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii și respinge alegațiile apelanților în acest sens, din următoarele motive.

În data de 16 august 2019, conducătorul auto, angajat al S.A. „Zimbru-Nord", Mațepa Andrei a fost implicat într-un accident rutier, soldat cu decesul acestuia.

Procesul-verbal nr. 05 din 20 ianuarie 2020 privind cercetarea accidentului de muncă mortal, a fost întocmit de Agenția Națională de Transport Auto.

Conform pct. 14 al al Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1361 din 22.12.2005 (în vigoare

din 15 iunie 2019), „*accidentele grave şi mortale produse la locul de muncă se cercetează de inspectorii de muncă din cadrul autorității competente în domeniul siguranței ocupaționale, conform competenței prevăzute la art. 23[1] alin. (1) din Legea securității şi sănătății în muncă nr. 186/2008, iar cele cu incapacitate temporară de muncă – de comisia angajatorului*”.

Potrivit pct. 14 din același Regulament (***în vigoare din 1 ianuarie 2021***), „*accidentele grave şi mortale produse la locul de muncă se cercetează de inspectorii de muncă din cadrul autorității competente în domeniul siguranței ocupaționale, iar cele cu incapacitate temporară de muncă – de comisia angajatorului. În cazul în care angajatorul nu are posibilitatea de a constitui o comisie de cercetare a accidentului, acesta va fi cercetat de Inspectoratul de Stat al Muncii*”.

În conformitate cu art. 4 lit. b) din Legea nr. 140 din 10 mai 2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii, „*în îndeplinirea obiectivelor prevăzute la art.3, Inspectoratul de Stat al Muncii are următoarele atribuții: b) cercetează, în modul stabilit de Guvern, accidente de muncă*”.

Raportând prevederile enunțate la circumstanțele cauzei, instanța de apel consideră că reclamanții Mațepa Cristina, Mațepa Alisa, Mațepa Mariana, Mațepa Ariadna, Mațepa Mihail, Mațepa Vera și Mațepa Igor corect și-au îndreptat acțiunea în contencios administrativ împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii, autoritatea publică responsabilă de cercetarea accidentelor grave şi mortale produse la locul de muncă începând cu data de 1 ianuarie 2021, ce a soluționat fondul cererii prealabile depusă la 26 august 2022 (f.d. 26), prin răspunsul nr. 1379 din 13 septembrie 2022 (f.d. 23-25).

Conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, „*actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public*”.

Articolul 11 alin. (1) din Codul administrativ, prescrie că, „*actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat; b) acte favorabile – actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel*”.

La caz, instanța de apel atestă că actul administrativ individual, identificat prin procesul – verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal nr. 05 din 20 ianuarie 2020, în partea pct. 8, ce ține de vinovăția defunctului Mațepa Andrei, reprezintă act administrativ defavorabil reclamanților (soţie, părinţi, copii, frate), or, prin acesta s-a constatat vinovăția lui Mațepa Andrei la comiterea accidentului de muncă, soldat cu decesul acestuia.

În conformitate cu art. 17 din Codul administrativ, „*drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă*”.

Conform art. 53 alin.(1) din Constituție, „*persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr- un act administrativ sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptăţită să obţină recunoaşterea dreptului pretins, anularea actului şi repararea pagubei*”.

Potrivit art. 207 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, „*acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art.17*”.

Completul judiciar reține că unul dintre elementele definitorii ale acțiunii în contencios administrativ, este revendicarea unui drept propriu, vătămat prin una din formele activității administrative. Or, reclamantul care înaintează acțiunea trebuie să urmărească și să justifice procesual, pentru testul de admisibilitate, revendicarea unui drept subiectiv propriu căruia i se aduce atingere prin activitatea administrativă contestată.

Completul de judecată relevă că expresia „*revendică încălcarea*” potrivit art. 189 alin. (1) din Codul administrativ sugerează că, pentru a introduce o acțiune în contencios administrativ, nu este necesar ca reclamantul să demonstreze cu certitudine că drepturile sale au fost vătămate. Este suficient să existe o anumită posibilitate ca drepturile sale subiective să fi fost afectate negativ de un act administrativ. Această prevedere legală permite persoanelor să solicite protecție juridică și să conteste acte administrative care, chiar dacă nu au cauzat încă o vătămare concretă, au potențialul de a produce o astfel de vătămare. Astfel, sistemul de contencios administrativ se deschide pentru o protecție preventivă a drepturilor subiective, permițând intervenția juridică înainte ca vătămarea să devină ireparabilă.

În speță, reclamanții revendică încălcarea drepturilor lor prin activitatea administrativă a Inspectoratului de Stat al Muncii invocând că procesul – verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal nr. 05 din 20 ianuarie 2020, în partea pct. 8, ce ține de vinovăția defunctului Mațepa Andrei este un act administrativ individual defavorabil, prin care s-a încheiat procedura administrativă conform art. 78 din Codul administrativ.

Sub acest aspect, se reține că reclamanții sunt subiecți de sesizare a instanței de contencios administrativ, or, acțiunea a fost înaintată de avocatul Codreanu Dumitru în interesele reclamanților Mațepa Cristina și Mațepa Mariana (cu care defunctul Mațepa Andrei s-a aflat în relații de căsătorie), Mațepa Alisa și Mațepa Ariadna (copii defunctului din ambele căsătorii), Mațepa Mihail și Mațepa Vera (părinții defunctului), precum și Mațepa Igor (fratele defunctului).

În consecință, Completul de judecată constată că apelanta S.A. „Zimbru-Nord” eronat interpretează prevederile art. 207 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, considerând că reclamanții nu au revendicat vreun drept încălcat de Inspectoratul de

Stat al Muncii, or, prin acțiunea depusă, reclamanții au revendicat apărarea pe calea controlului judecătoresc a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ, și anume, dreptul la protecția reputației profesionale și dreptul la repararea prejudiciului cauzat ca rezultat al accidentului de muncă, soldat cu decesul defunctului Mațepa Andrei.

În conformitate cu art. 19 din Codul administrativ, „*cererea prealabilă este instituţia care oferă o cale de soluţionare prejudiciară a litigiilor administrative*".

Potrivit art. 162 din Codul administrativ, „*procedura prealabilă urmăreşte scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale. Dacă autoritatea publică nu soluţionează petiţia în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cerere prealabilă. Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul; b) emiterea unui act administrativ individual*".

Articolul 208 alin. (1)-(3) din Codul administrativ, prescrie că, „*până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege.* ***Dacă autoritatea publică competentă decide cu privire la cererea prealabilă, deşi termenul pentru depunerea cererii prealabile nu a fost respectat, acţiunea în contenciosul administrativ este oricum admisibilă****. Această prevedere nu se aplică în cazul în care printr-un act administrativ individual este favorizat un terţ. Dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acţiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emitere a actului administrativ individual*".

În conformitate cu pct. 38^1 al Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1361 din 22.12.2005, „*procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă se contestă în conformitate cu legislaţia*".

Potrivit art. 11 alin. (3) al Legii nr. 140 din 10.05.2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii, „*măsurile luate de inspectorul de muncă pot fi contestate în modul stabilit de legislație*".

În speță, Completul judiciar reține că, anterior sesizării instanței de contencios administrativ cu prezenta acțiune, la 26 august 2022, procesul-verbal nr. 05 privind cercetarea accidentului de muncă mortal din 20.01.2020, a fost contestat cu cerere prealabilă (f.d. 26-27).

La materialele cauzei lipsește dovada recepționării procesul-verbal nr. 05 privind cercetarea accidentului de muncă mortal din 20.01.2020 de către reclamanți.

Prin răspunsul nr. 1379 din 13.09.2022, Inspectoratul de Stat al Muncii a respins cererea prealabilă.

La acest capitol, Completul specializat pentru examinarea acţiunilor în contencios administrativ reiterează că apelanții invocă faptul că cererea prealabilă a fost depusă cu încălcarea termenului de prescripţie, însă nu au luat în considerare

faptul că Inspectoratul de Stat al Muncii nu a invocat tardivitatea acesteia la faza extrajudiciară, adică atunci când a fost sesizat de către petiţionari.

Completul judiciar precizează că Inspectoratul de Stat al Muncii prin răspunsul nr. 1379 din 13.09.2022 a examinat cererea prealabilă în fond și a verificat legalitatea actului contestat.

În acest sens, instanţa de apel reţine că omiterea termenului pentru depunerea cererii prealabile urma a fi invocată de către autoritatea publică pârâtă, Inspectoratul de Stat al Muncii, și respectiv terțul S.A. „Zimbru-Nord" în cadrul soluționării litigiului pe cale extrajudiciară, pe când din răspunsul nr. 1379 din 13.09.2022, cererea prealabilă nu a fost respinsă pe motivul omiterii termenului de prescripţie. Or, odată ce pârâtul a oferit un răspuns asupra cererii prealabile şi nu a invocat omiterea termenului de depunere a acesteia, se consideră că cererea prealabilă a fost depusă în termen, iar în asemenea situaţii, autoritatea publică la momentul contestării actului administrativ în instanţă, nu mai este în drept de a invoca omiterea termenului de depunere a cererii prealabile.

În acelaşi timp, art. 209 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, stipulează că „*acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluţionarea acesteia*".

Nefiind de acord cu răspunsul nr. 1379 din 13.09.2022 a Inspectoratului de Stat al Muncii, la 19 octombrie 2022, reclamanții au depus prezenta acțiune în instanța de judecată.

La materialele cauzei lipsește dovada recepționării răspunsului nr. 1379 din 13.09.2022 de către reclamanți sau reprezentantul acestora.

Astfel, cu referire la alegațiile apelanților privind declararea acțiunii ca fiind inadmisibilă în temeiul art. 207 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, pe motiv că ar fi fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209 din Codul administrativ, Completul judiciar reiterează că, procesul-verbal nr. 05 din 20.01.2020 privind cercetarea accidentului de muncă mortal, în partea pct. 8, ce ține de vinovăția defunctului Mațepa Andrei, a fost contestat cu cerere prealabilă care a fost respinsă prin răspunsul Inspectoratului de Stat al Muncii la cererea prealabilă nr. 1379 din 13.09.2022, iar acțiunea a fost înaintată la data 19 octombrie 2022, în interiorul termenului prevăzut la art. 209 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, fapt care denotă respectarea termenului de înaintare a acțiunii de către reclamanți.

În această ordine de idei, Completul judiciar va respinge și argumentele apelantei S.A. „Zimbru-Nord" cu privire la faptul că instanța de fond nu s-a expus asupra cererii sale privind excepţia de tardivitate înaintată în temeiul art. 186^1 din Codul de procedură civiă, potrivit căruia, „*cererile depuse în instanţa de judecată peste termenul de prescripţie extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a*

cărei favoare a curs prescripţia, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanţa de judecată a excepţiei de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripţie sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepţiei, instanţa de judecată examinează excepţia de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen". Or, în contradictoriu cu reglementările prevăzute la art. 186[1] din Codul de procedură civilă, deplina jurisdicție la acest capitol o are instanța de contencios administrativ, care potrivit art. 207 alin. (1) din Codul administrativ verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ.

Se notează că în acțiunile de contencios administrativ instanța are latitudinea de a soluționa chestiunea de tardivitate a acțiunii la orice etapă a procesului.

Analizând hotărârea judecătorească în contextul obligației instanței judecătorești de a verifica dacă sunt întrunite condiţiile pentru admisibilitatea unei acţiunii în contencios administrativ, inclusiv prin prisma respectării termenului prevăzut la art. 209 din Codul administrativ, Completul de judecată observă că judecătorul instanței de fond a motivat hotărârea sa în lumina circumstanțelor cauzei și a înscrisurilor prezentate, iar prin interpretarea corectă a normelor materiale, just a ajuns la concluzia îndeplinirii condițiilor de respectare a procedurii prealabile și a termenului de înaintare a acțiunii.

În consecință, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar statuează că, reclamanții sunt subiecți de sesizare a instanței de contencios administrativ, au respectat procedura de adresare în instanța de judecată, precum și termenul de depunere a acțiunii în instanța de judecată, iar acțiunea depusă nu este exceptată de la controlul judiciar, prin urmare motive de inadmisibilitate a acțiunii în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) din Codul administrativ, la caz nu sunt, din care considerente, instanța de fond corect a conchis asupra întrunirii condițiilor de admisibilitate a acțiunii.

Cu referire la fondul acțiunii:

Potrivit art. 224 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ „*examinând acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: a) în baza unei acţiuni în contestare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual, precum şi o eventuală decizie de soluţionare a cererii prealabile, dacă acestea sunt ilegale şi prin ele reclamantul este vătămat în drepturile sale*".

Cu raportare la speța în cauză, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău reține că, angajatorul, reieșind din prevederile alin. (2) art. 10 al Codului muncii, este obligat să asigurare salariaţilor condiţiile de muncă corespunzătoare cerinţelor de securitatea şi sănătatea, să informeze şi să consulte salariaţii referitor la securitatea şi sănătatea în muncă, obligații impuse și prin Legea specială, Legea securității și sănătății în

muncă nr. 186-XVI din 10.07.2008, întru executarea căreia a fost adoptat Regulamentul privind modul de organizare a activităţilor de protecţie a lucrătorilor la locul de muncă şi prevenire a riscurilor profesionale, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 95 din 5 februarie 2009.

Potrivit art. 1 din Legea securităţii şi sănătăţii în muncă nr. 186 din 10 iulie 2008 (în vigoare la data producerii accidentului de muncă), „*în sensul prezentei legi, următoarele noţiuni principale semnifică:* ***angajator*** *– orice persoană fizică sau juridică care este titularul unui raport de muncă cu lucrătorul şi care poartă răspundere pentru unitatea respectivă;* ***echipament de lucru*** *– orice maşină, aparat, unealtă sau instalaţie folosită la locul de muncă;* ***loc de muncă*** *– loc destinat să adăpostească posturi de lucru în clădirea unităţii şi orice alt loc din interiorul unităţii la care lucrătorul are acces în timpul executării sarcinilor sale de lucru;* ***lucrător*** *– orice persoană încadrată în muncă, în condiţiile legii, de către un angajator, inclusiv stagiarii şi ucenicii;* ***pericol de accidentare sau de îmbolnăvire profesională*** *– sursă a unei posibile leziuni sau afectări a sănătăţii lucrătorului la locul de muncă;* ***risc profesional*** *(risc de accidentare sau de îmbolnăvire profesională) – combinaţie între probabilitatea şi gravitatea unei posibile leziuni sau afectări a sănătăţii într-o situaţie periculoasă;* ***securitate şi sănătate în muncă*** *(siguranţă ocupaţională) – ansamblu de activităţi avînd ca scop asigurarea celor mai bune condiţii de lucru, apărarea vieţii, sănătăţii, integrităţii fizice şi psihice a lucrătorilor*”.

În conformitate cu art. 9 din Legea securităţii şi sănătăţii în muncă nr. 186 din 10 iulie 2008, „*angajatorul este obligat să asigure securitatea şi sănătatea lucrătorilor sub toate aspectele ce ţin de activitatea desfăşurată. În cazul în care angajatorul apelează la servicii externe de protecţie şi prevenire, el nu este exonerat de responsabilităţile sale în domeniul securităţii şi sănătăţii în muncă. Obligaţiile lucrătorilor în domeniul securităţii şi sănătăţii în muncă nu aduc atingere principiului responsabilităţii angajatorului*”.

Potrivit art. 10 alin. (1) din Legea nr. 186 din 10 iulie 2008, „*în cadrul responsabilităţilor sale, angajatorul este obligat să ia măsurile necesare pentru protecţia securităţii şi sănătăţii lucrătorilor, inclusiv pentru prevenirea riscurilor profesionale, asigurarea informării şi instruirii, precum şi pentru asigurarea organizării şi a mijloacelor necesare*”.

Articolul 14 din Legea nr. 186 din 10 iulie 2008, prescrie că „*angajatorul trebuie să ia măsurile corespunzătoare pentru ca lucrătorii şi/sau reprezentanţii acestora din unitate să primească toate informaţiile necesare privind: a) riscurile profesionale, precum şi activităţile şi măsurile de protecţie şi prevenire atît la nivelul unităţii, în general, cît şi la nivelul fiecărui tip de post de lucru şi/sau de funcţie, în particular; b) măsurile luate în conformitate cu dispoziţiile art.12 alin.(2) şi (3).*

Angajatorul trebuie să ia măsurile corespunzătoare pentru ca angajatorii lucrătorilor din orice unitate externă încadraţi în muncă în unitatea sa să primească informaţii adecvate cu privire la aspectele specificate la alin.(1), destinate lucrătorilor în cauză.

Angajatorul trebuie să ia măsurile corespunzătoare ca lucrătorii desemnaţi sau reprezentanţii lucrătorilor, pentru a-şi îndeplini funcţiile în conformitate cu prevederile prezentei legi, să aibă acces la: a) evaluarea riscurilor profesionale şi a măsurilor de protecţie specificate la art.13 lit. a) şi b); b) evidenţa şi rapoartele prevăzute la art.13 lit. c) şi d); c) informaţiile privind măsurile de protecţie şi prevenire, precum şi la informaţiile provenind de la inspectorii de muncă".

În acord cu prevederile art. 19 alin. (1) și (2) din Legea nr. 186 din 10 iulie 2008, „*fiecare lucrător îşi va desfăşura activitatea în conformitate cu pregătirea profesională şi instruirea sa, precum şi cu instrucţiunile de securitate şi sănătate în muncă primite din partea angajatorului, astfel încât să nu expună la pericol de accidentare sau de îmbolnăvire profesională nici propria persoană şi nici alte persoane care ar putea fi afectate de acţiunile sau de omisiunile lui în timpul lucrului*.

Pentru realizarea dispoziţiilor alin.(1), lucrătorii sunt obligaţi: a) să utilizeze corect maşinile, aparatele, uneltele, substanţele periculoase, echipamentele de transport şi alte mijloace de producţie; b) să utilizeze corect echipamentul individual de protecţie pus la dispoziţie şi, după utilizare, să îl înapoieze sau să îl pună la locul destinat pentru păstrare; c) să excludă deconectarea, schimbarea sau mutarea arbitrară a dispozitivelor de protecţie ale maşinilor, aparatelor, uneltelor, instalaţiilor, clădirilor şi altor construcţii, precum şi să utilizeze corect aceste dispozitive; d) să comunice imediat angajatorului şi/sau lucrătorilor desemnaţi orice situaţie de muncă pe care au motive întemeiate să o considere un pericol grav pentru securitate şi sănătate, precum şi orice defecţiuni ale sistemelor de protecţie; e) să aducă la cunoştinţă conducătorului locului de muncă şi/sau angajatorului orice caz de îmbolnăvire a lor la locul de muncă sau orice accident de muncă suferit de ei; f) să coopereze cu angajatorul şi/sau cu lucrătorii desemnaţi, atîta timp cît este necesar, pentru a face posibilă realizarea oricăror măsuri sau cerinţe dispuse de inspectorii de muncă sau pentru a da posibilitate angajatorului să se asigure că mediul de lucru este în siguranţă şi nu prezintă riscuri profesionale în activitatea lucrătorului; g) să însuşească şi să respecte instrucţiunile de securitate şi sănătate în muncă".

În corespundere cu art. 49 lit. a), c), g), h), j), k) din Codul transporturilor rutiere, „*Operatorii de transport rutier/întreprinderile care efectuează operaţiuni de transport rutier au următoarele obligaţii: a) să se conducă de prezentul cod şi reglementările în vigoare specifice fiecărui tip de transport rutier efectuat; c) să asigure prezentarea şi plecarea în cursă la timp a vehiculelor rutiere, în starea tehnică şi sanitară corespunzătoare, de asemenea să asigure transportarea*

persoanelor în condiţii de siguranţă şi confort, conform graficului aprobat şi reglementărilor din domeniu în vigoare; g) să asigure instruirea şi perfecţionarea profesională continuă a managerului de transport rutier şi a conducătorilor auto; h) să deţină şi să aplice un program de deservire tehnică a vehiculelor rutiere conform cerinţelor şi recomandărilor producătorilor; j) să respecte reglementările în vigoare privind efectuarea inspecţiei tehnice periodice; k) în intervalul dintre două inspecţii tehnice periodice, să asigure menţinerea vehiculelor rutiere într-o stare tehnică corespunzătoare în vederea încadrării în normele tehnice".

Potrivit pct. 3 al Hotărârii de Guvern nr. 95 din 5 februarie 2009 pentru aprobarea unor acte normative privind implementarea Legii securităţii şi sănătăţii în muncă nr. 186-XVI din 10 iulie 2008, „*organizarea activităţilor de protecţie şi prevenire este realizată de către angajator, în următoarele modalităţi: 1) prin asumarea de către angajator, în condiţiile articolului 11 alineatul (10) din Legea securităţii şi sănătăţii în muncă, a atribuţiilor lucrătorului desemnat; 2) prin desemnarea unuia sau a mai multor lucrători pentru a desfăşura activităţile de protecţie şi prevenire; 3) prin înfiinţarea unui serviciu intern de protecţie şi prevenire; 4) prin apelarea la servicii externe de protecţie şi prevenire*".

Conform pct. 4.2.-4.4. din Regulamentul cu privire la asigurarea securităţii circulaţiei rutiere la întreprinderi, instituţii, organizaţii ce efectuează transporturi de pasageri şi mărfuri, aprobat prin Ordinul Ministrului transporturilor şi comunicaţiilor al Republicii Moldova la 9 decembrie 1999 (în vigoare 27.04.2000), „*organizaţiile sunt obligate:*

4.2. De a respecta regulile exploatării tehnice a mijloacelor de transport, instrucţiunile întreprinderilor-producătoare în vederea exploatării unităţilor de transport, a asigura corespunderea stării tehnice şi utilajul transportului auto, care participă la circulaţia rutieră, cerinţelor stabilite ale securităţii, a asigura executarea lucrărilor cu privire la deservirea tehnică şi reparaţia mijloacelor de transport, în modul şi termenul aprobat prin documentele normative în vigoare.

4.3. A asigura un control zilnic asupra stării tehnice a unităţilor de transport înainte de a ieşi la traseu şi la întoarcerea la locul parcării. Persoanele cu funcţii de răspundere ale întreprinderii, responsabile de starea tehnică a mijloacelor de transport, sunt obligate în foile de parcurs sau alte documente să facă înscrieri despre starea tehnică bună a unităţilor de transport.

4.4. A asigura evidenţa defecţiunilor mijloacelor de transport şi lichidării lor".

Reieșind din prevederile enunțate, Completul judiciar atestă că prima instanță corect a determinat faptul că obligația de asigurare a efectuării verificării tehnice generale a fiecărui vehicul rutier înainte de a începe operațiunea de transport rutier în baza unei foi de parcurs noi, îi revine întreprinderii care efectuează operațiunea de transport rutier, în acest caz S.A. „Zimbru-Nord", și nicidecum defunctului Mațepa Andrei.

Punctul 5 lit. c) din Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1361 din 22.12.2005 (în vigoare la data producerii accidentului de muncă), divizează accidentele de muncă și accidentele în afara muncii în trei tipuri, definiнând accidentul mortal ca fiind un eveniment care a cauzat, imediat sau după un anumit interval de timp de la producerea lui, decesul salariatului, confirmat de instituţia de expertiză medico-legală în modul stabilit.

Potrivit pct. 8 subpct. 3) din procesul-verbal nr. 05 din 20.01.2020 privind cercetarea accidentului de muncă mortal, s-a constatat că „*conducătorul auto a autocamionului de model GAZ SAZ 5312 cu n/î ***** Maţepa Andrei, salariat al S.A. „Zimbru-Nord", a ieşit în rută cu defecţiuni tehnice în sistemul de frânare exprimate prin elementele de ansamblu (plăcuţele şi tamburul) a frânei roţii faţă stânga, care au un grad de uzură peste limita normativă de funcţionare şi nu a avut de la persoana autorizată (mecanicul), la ieşirea autocamionului de la locul de parcare cu confirmarea prin semnătură, predarea şi ieşirea autovehiculului pe rută în stare bună de funcţionare, prin ce a ignorat pct. 1 şi 2 capitol II din Instrucţiunea de securitate şi sănătate în muncă pentru conducători transport auto, cu numărul de înregistrare 12*".

Conform raportului de expertiză judiciară nr. 34/12/1-R-3688 din 01.11.2019 (f.d. 29-35), s-a concluzionat că „*până la momentul producerii accidentului rutier, autovehiculul de model GAZ SAZ 5312 cu n. î. *****, n-a avut defecte tehnice în sistemul de ghidare în suspensie şi la nivelul anvelopelor, care au putut genera pierderea involuntară a direcţiei de deplasare a autovehiculului.*

În ce priveşte sistemul de frânare a autovehiculului dat: a) elementele de ansamblul (plăcuţele şi tamburul) a frânei roţii faţă stânga au un grad de uzură peste limita normativă de funcţionare (uzură excesivă). Sunt uzate peste limita de funcţionare eficientă atât plăcuţele de frână cât şi suprafaţa de lucru a tamburului de frână, gradul de uzură este atât de mare încât unul din pistoanele cilindrului receptor de frână este parţial ieşit din cilindru, fapt ce a determinat scurgerea lichidului de frână prin secţiunea dată şi probabil dispariţia frânei de serviciu în timpul deplasării; b) suprafeţele elementelor de asamblare (saboţii de frână, tamburile de frână, etc.) sunt acoperite cu un strat de material lubrifiant scurs din zona slab etanşată (bucşa de cauciuc) a rulmenţilor butucilor punţii faţă – prezenţa materialului lubrifiant pe surprafeţele de lucru a frânei determină ineficienţa frânei la nivelul punţii faţă.

Defectul stabilit în sistemul de frânare al autovehiculului, putea fi depistat: - în cadrul cercetărilor periodice de revizie zilnică, de către personalul autorizat în acest sens în cadrul întreprinderii; - în cadrul cercetărilor periodice de revizie tehnică la standuri de diagnosticare; - în cadrul acţiunilor de reparaţie curentă a sistemului dat; - de către conducătorul auto la examinarea exterioară a suprafeţelor exterioare a ansamblurilor de frânare şi a roţilor (ca indici de

mobilizare fiind: urme de scurgere a materialului lubrifiant pe suprafața zonelor cu referință); - de către conducătorul auto în timpul deplasării autovehiculului (în cadrul probelor de parcurs) la aplicarea frânei de serviciu (ca indici fiind: eficiență redusă a frânei, mărire spațiului de frânare, devieri transversale de la traiectoria inițială de deplasare, etc.)".

La caz, contrar celor invocate de apelanți, Completul judiciar constată că Mațepa Andrei a respectat pct. 1 al capitolului II din Instrucțiunea de securitate și sănătate în muncă pentru conducători transport auto, cu numărul de înregistrare 12 (f.d.a. 71-85). Or, după cum rezultă din raportul de expertiză judiciară nr. 34/12/1-R-3688 din 01.11.2019 până la momentul producerii accidentului rutier, autovehiculul de model GAZ SAZ 5312 cu n/î *****, n-a avut defecte tehnice în sistemul de ghidare în suspensie și la nivelul anvelopelor, care au putut genera pierderea involuntară a direcției de deplasare a autovehiculului.

Potrivit contractului de transport a mărfurilor nr. 2 din 01.01.2019, încheiat între S.A. „Zimbru-Nord" și S.A. „JLC", conducătorul auto Mațepa Andrei, în temeiul ordinului de deplasare nr. 776 din 06.07.2019 a fost delegat la S.A. „JLC", pentru perioada de 06.07.2019-16.08.2019, să efectueze transportarea laptelui colectat de pe teritoriul raioanelor de sud ale Republicii Moldova.

Din declarația șefului de coloană S.A. „Zimbru-Nord", Slivca Victor, se atestă că, autocamionul de model GAZ SAZ-5312 cu numere de înmatriculare ***** a ieșit în rută la 06.03.2019, în temeiul ordinului de deplasare nr. 315 din 05.03.2019, unde s-a efectuat controlul tehnic cu consemnarea prin semnătură în foaia de parcurs nr. 15558354 a mecanicului de control tehnic și înregistrat în registrul de înregistrare a mișcării autocamioanelor. De la data de 06.03.2019 până la 16.08.2019 autocamionul menționat nu a mai revenit la unitate și în această perioadă nu s-a mai efectuat controlul tehnic.

La 16 august 2019, conducătorul auto Mațepa Andrei a primit de la dispeceratul S.A. „JLC", lista rutei seria BD nr. 3482853 din 16.08.2019 pentru a transporta laptele colectat din localitățile Dănceni-Logănești. În continuare conducătorul auto a trecut controlul treziei înainte de ieșire în trafic la medicul Lîsican Raisa, angajată al S.A. „JLC" care prestează servicii de control al treziei șoferilor S.A. „Zimbru-Nord", în temeiul contractului de prestări servicii în domeniul organizării și efectuării Controlului treziei din 01.01.2019, unde a consemnat prin semnătură în foia de parcurs nr. 20040213 din 16.08.2019 de admitere în rută.

În asemenea circumstanțe, instanța apel conchide că prima instanță just a apreciat că conducătorul auto Mațepa Andrei era în imposibilitate să se conformeze pct. 2 al capitolului II din Instrucțiunea de securitate și sănătate în muncă pentru conducători transport auto, cu numărul de înregistrare 12 (f.d.a. 71-85) și să primească confirmare (permisiune) de la mecanicul de la unitate, or, acesta se afla la S.A. „Zimbru-Nord", iar conducătorul auto a fost delegat să efectueze

transportarea laptelui colectat de pe teritoriul raioanelor de sud ale Republicii Moldova la S.A. „JLC”.

În acest context, se reține că, în actul contestat la pct. 9 privind măsurile de lichidare a cauzelor de producere a accidentului și de prevenire a unor eventuale evenimente similare, este indicat „*de realizat urgent: de desemnat persoană autorizată pentru efectuarea controlului tehnic a autovehiculelor delegate la SA „JLC*”, fapt ce denotă că la momentul producerii accidentului de către angajator nu a fost desemnată o persoană autorizată pentru efectuarea controlului tehnic a autovehiculelor delegate la S.A. „JLC”.

Cât privește alegațiile apelanților precum că lui Mațepa Andrei i-a fost desemnată sarcina de mecanic auto, fiind instruit în mod corespunzător în privința respectării regulilor securității de muncă, Completul judiciar reține că, potrivit art. 17 alin. (1) – (3) din Legea nr. 186 din 10 iulie 2008, „*angajatorul trebuie să asigure condiţii pentru ca fiecare lucrător să primească o instruire suficientă, adecvată, teoretică şi practică în domeniul securităţii şi sănătăţii în muncă, în special sub formă de informaţii, instrucţiuni şi/sau lecţii: a) la angajare, care include instruirea introductiv-generală şi instruirea la locul de muncă; b) în cazul schimbării locului de muncă, transferului sau permutării; c) la introducerea unui nou echipament de lucru sau la modificarea echipamentului de lucru existent; d) la introducerea oricărei noi tehnologii sau proceduri de lucru; e) la executarea unor lucrări speciale. Instruirea lucrătorilor în domeniul securităţii şi sănătăţii în muncă trebuie să fie: a) adaptată în funcţie de evoluţia riscurilor profesionale sau de apariţia unor riscuri noi; b) periodică şi pe măsura necesităţii.* ***Instruirea periodică a muncitorilor se va efectua la intervale ce nu vor depăşi 6 luni****. Angajatorul se va asigura că lucrătorii unităţilor din exterior, care desfăşoară activităţi în unitatea sa, sînt instruiţi adecvat în ce priveşte riscurile profesionale pe durata desfăşurării activităţilor în această unitate*”.

Conform pct. 67-69 din Regulamentul privind modul de organizare a activităţilor de protecţie a lucrătorilor la locul de muncă şi prevenire a riscurilor profesionale, aprobat prin Hotărârea Guvernului pentru aprobarea unor acte normative privind implementarea Legii securităţii şi sănătăţii în muncă nr.186-XVI din 10 iulie 2008 nr. 95 din 05.02.2009, „*instruirea periodică a muncitorilor se efectuează de către conducătorul locului de muncă pe baza informaţiilor şi instrucţiunilor de securitate şi sănătate în muncă, având drept scop reîmprospătarea şi actualizarea cunoştinţelor în domeniul securităţii şi sănătăţii în muncă****. Intervalul dintre două instruiri periodice va fi stabilit de angajator, în funcţie de condiţiile locului de muncă şi/sau ale postului de lucru, care nu va fi mai mare de 6 luni.***

Instruirea periodică se efectuează şi în următoarele cazuri: 1) când muncitorul a lipsit de la lucru peste 30 de zile calendaristice; 2) când au fost operate modificări în instrucţiunile de securitate şi sănătate în muncă; 3) în urma

încălcării de către muncitor a instrucţiunilor de securitate şi sănătate în muncă; 4) la reluarea activităţii după accidentul de muncă suferit de către muncitor; 5) la executarea unor lucrări ocazionale sau speciale, care nu fac parte din procesul de muncă obişnuit al muncitorului; 6) la lichidarea consecinţelor avariilor, calamităţilor naturale etc.; 7) la efectuarea lucrărilor pentru care se perfectează un bon de lucru – permis; 8) la introducerea unui nou echipament de lucru sau a unor modificări ale echipamentului de lucru existent; 9) la introducerea oricărei tehnologii noi sau a unor proceduri noi de lucru; 10) la modificarea tehnologiilor existente sau procedurilor de lucru; 11) la schimbarea locului de muncă, postului de lucru sau a lucrului în cadrul unităţii.

Muncitorul va putea să-şi continue lucrul de sine stătător numai după verificarea cunoştinţelor lui de către conducătorul locului de muncă şi consemnarea acestui fapt în Fişa personală de instruire în domeniul securităţii şi sănătăţii în muncă".

Din lucrările cauzei rezultă că, angajatorul a efectuat ultima instruire la 18.06.2018, iar accidentul s-a produs la 16.08.2019, respectiv persoana accidentată mortal Mațepa Andrei a fost admisă la muncă neinstruit corespunzător, fapt confirmat prin Fișa individuală de instruire a defunctului Mațepa Andrei (f.d. 106).

Coroborând circumstanţele enunţate *supra* cu prevederile legale relevante cazului din speţă, Completul judiciar concluzionează că, angajatorul nu şi-a executat obligaţia de instruire a angajatului Mațepa Andrei privind securitatea şi sănătatea în muncă, fiind omis termenul de 6 luni pentru instruirea periodică a muncitorului, considerent din care nu-i poate fi imputată lui Mațepa Andrei vinovăţia pentru accidentul de muncă, produs ca urmare a utilizării autocamionului de model GAZ SAZ-5312 cu numere de înmatriculare *****.

În asemenea conjunctură faptică, instanța de fond întemeiat a concluzionat asupra anulării punctului 8 din procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal nr. 05 din 20.01.2020 în partea ce ține de vinovăția defunctului Mațepa Andrei, or, respingerea unor asemenea pretenții ar sfida tabloul real al accidentului de muncă și ar desconsidera materialul probatoriu concludent și pertinent acumulat pe marginea cauzei judiciare.

Completul de judecată nu poate admite alegațiile apelantei S.A. „Zimbru-Nord" cu referire la faptul că instanța de fond a depășit limitele pretențiilor din acțiune, or, potrivit art. 194 alin. (1) din Codul administrativ, „*în procedura în prima instanţă, în procedura de apel şi în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătoreşti se soluţionează din oficiu probleme de fapt şi de drept*".

Conform art. 22 alin. (1) din Codul administrativ, „*autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor*".

Completul de judecată reține că în prezenta speță obiectul de examinare îl constituie legalitatea pct. 8 din procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal nr. 05 din 20 ianuarie 2020 în partea ce ține de vinovăția defunctului Mațepa Andrei, respectiv instanța de judecată în limitele pretențiilor înaintate de reclamanți, a anulat punctul 8 din procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal nr. 05 din 20.01.2020 în partea ce ține de vinovăția defunctului Mațepa Andrei, fiind competentă să se pronunțe asupra încălcărilor ce au generat accidentul de muncă.

Totodată, Completul judiciar, va respinge ca fiind neîntemeiată și critica părții apelante, precum că, instanța de fond nu a dat o apreciere corectă circumstanțelor cauzei, or, rolul activ exercitat de instanță, în deslușirea corectă a raportului dintre părți, este evident manifestat, în condițiile analizei apărărilor reclamantului exprimate pe cale incidentală, dar, în cadrul fixat de reclamant și în limitele obiectului dedus judecății.

Analizând hotărârea judecătorească în contextul obligației instanței judecătorești de a-și motiva hotărârea, inclusiv analiza argumentelor principale ale reclamanților în acțiune, Completul de judecată observă că judecătorul instanței de fond a motivat hotărârea sa în lumina circumstanțelor cauzei și a înscrisurilor prezentate, iar prin interpretarea corectă a normelor materiale, just a ajuns la concluzia admiterii pretențiilor înaintate de reclamanți.

În consecință, Completul judiciar apreciază cu certitudine caracterul formal al alegațiilor apelanților, care nu generează opozabilitate instanței atât timp cât aceste alegații nu au fost confirmate prin probe relevante și admisibile, astfel în viziunea Completului judiciar, toate argumentele și afirmațiile invocate de către apelanți, citate *supra*, sunt vădit lipsite de suport juridic, instanța de apel apreciindu-le ca fiind inconsistente și fără raționament valabil circumstanțelor speţei.

Sintetizând cele detaliate mai sus, statuând cu certitudine că argumentele apelanților sunt neîntemeiate, iar hotărârea instanţei de fond este legală și întemeiată, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău conchide asupra respingerii apelurilor declarate de S.A. „Zimbru-Nord” și Inspectoratul de Stat al Muncii, cu menținerea fără modificări a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 25 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a), alin. (3) din Codul administrativ și art. 389-390 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău,

D E C I D E :

Se resping apelurile declarate de S.A. „Zimbru-Nord” și Inspectoratul de Stat al Muncii.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 25 septembrie 2023.

Decizia este executorie de la emitere, însă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție. Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni.

Preşedintele completului, judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Bostan Angela

Sîrbu Victoria